

Nr 4
322/20

KWIECIEŃ
2020

ECHO KLUCZ

MIESIĘCZNIK BEZPŁATNY ISSN 1426-1987

Miesięcznik
samorządowy
wydawany
w Gminie Klucze

Poznamy historię pałacyku Dietlów

Wkrótce powstanie scenariusz nowoczesnej przestrzeni wystawienniczej nawiązującej do historii rodzin Dietlów i Mauve, właścicieli odnawianego właśnie pałacyku w Kluczach. Wykorzystany zostanie w nim m.in. wspaniały zbiór zdjęć z rodzinnych albumów właścicieli tutejszych dóbr. Zapraszamy na małą wycieczkę w ciekawą przeszłość naszej gminy.

Str. 3

W numerze m.in.:

JAK RADZIMY SOBIE W DOBIE KORONAWIRUSA?

Pandemia koronawirusa zmieniła na jakiś czas nasz model życia. W tym niełatwym czasie, zarówno samorząd jak i lokalne organizacje, podmioty i przedsiębiorstwa niejednokrotnie angażują wspólne siły, aby lokalnie wspierać mieszkańców.

Str. 8

WSPARCIE DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Małopolscy przedsiębiorcy, którzy ucierpieli na skutek pandemii, będą mogli ubiegać się o przyznanie bonu rekompensacyjnego w ramach Pakietu Przedsiębiorczości w obrębie Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej.

Str. 13

w numerze

Fotograficzna podróż w przeszłość	3
Będzie przebudowa drogi powiatowej w Ryczówku, Kwaśniowie Górnym i Rodakach	7
Wsparcie na II etap zagospodarowania miejsca pamięci	7
Maseczki ochronne w każdym sołectwie	8
Nieodpłatna pomoc - ciepły posiłek do domu	8
Dodatkowe laptopy na potrzeby zdalnych lekcji	8
W Kluczach działa Centrum wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	10
BO Małopolska: składanie zadań przeniesione na jesień	11
Usługi urzędów pracy w ramach tarczy antykryzysowej	12
Wsparcie dla gospodarstw rolnych	12
Rusza wsparcie dla przedsiębiorców w ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej	13
Jest co czytać, co oglądać - Kultura online w dobie pandemii	14
15. rocznica śmierci Jana Pawła II	16
Zostań artystą w swoim domu	16

ECHO KLUCZ
Samorządowy
Biuletyn Informacyjny

Wydawca:
Gmina Klucze z siedzibą
w Urzędzie Gminy Klucze

Adres Redakcji:
Urząd Gminy Klucze
ul. Partyzantów 1, 32-310 Klucze
tel. 32 642 85 08 w. 71
echo@gmina-klucze.pl

Redaktor naczelny:
Rafał Jaworski
Pracownik Referatu Funduszy Zewnętrznych
i Promocji Urzędu Gminy Klucze

Druk i Skład:
Drukarnia GRAFPRESS
32-300 Olkusz, ul. 29-listopada (pawilon)
www.grafpress.com.pl

Nakład: 1700 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo
do redagowania i skracania tekstów.

Wersje elektroniczne
numerów Echa Klucz są dostępne
na www.gmina-klucze.pl
w zakładce Gazeta Samorządowa

W sąsiadującym z budynkami dworskimi parku powstaje przestrzeń zachęcająca do przyjemnego spędzania wolnego czasu.

Trwa rewitalizacja Klucz w obrębie historycznych zabudowań dworskich

Rozpoczęły się prace związane z budową wewnętrznej drogi dojazdowej wraz z chodnikami oraz budową parkingów dla samochodów osobowych przy budynku tzw. starej gminy w Kluczach.

Jest to jedno z zadań projektu rewitalizacyjnego centrum tej miejscowości, realizowanego przez Gminę Klucze pod nazwą „Dostosowanie budynku Starej Gminy do potrzeb społecznych wraz z modernizacją parku w Kluczach”. Droga, która powstanie, będzie jednokierunkowa, z wjazdem od ulicy Rabsztyńskiej, a budowany parking przewidziano na 19 miejsc postojowych. Nawierzchnia zatok parkingowych oraz drogi i chodników będzie wykonana z kostki brukowej betonowej.

Wkrótce oba budynki dworskie, w tym zabytkowy pałac Dietla, po zakończeniu remontu i adaptacji zyskają nowe przeznaczenie i funkcje społeczne.

Fotograficzna podróż w przeszłość

Tak jak na powyższym zdjęciu prezentował się w latach 30. ub. wieku najokazalszy z budynków dworskich w Kluczach, należących do rodzin Mauve i Dietlów. Ten ciekawy pałacyk z wieżyczką, drewnianym ażurowym balkonem i kolumnowym gankiem nawiązywał do historyzmu i romantyzmu, dwóch architektonicznych nurtów naśladowujących style minionych epok. Pod wpływem tych modnych kierunków powstało w Polsce i w Europie wiele malowniczych willi i zameczków. Jak pisze Agnieszka Mika w książce „Rody Mauve i Dietlów w Kluczach w latach 1887 – 1945”, pałacyk został wybudowany przez Ludwika Mauve po tym, jak spłonął w 1905 roku wcześniejszy budynek pałacowy. Mauve był przybyłym ze Śląska niemieckim inżynierem górnictwa, założycielem tutejszej cementowni i fabryki papieru. Jego śmiałe inicjatywy gospodarcze i społeczne, podejmowane wspólnie z innym przemysłowcem, Henrykiem Dietlem, wywarły ogromny wpływ na rozwój Klucza i okolicznych miejscowości, począwszy od 1887 roku, kiedy to Ludwik Mauve nabył kluczewskie dobra.

Cztery budynki dworskie Dietlów i Mauve przetrwały do dnia dzisiejszego. W wybudowanych jako ostatnie znajdują się bank oraz siedziba Ośrodka Pomocy Społecznej. Dwa pozostałe, największe z budynków, znajdujące się na terenie parku, były do niedawna siedzibami instytucji – gminy, agencji rozwoju i gminnej spółdzielni. Obecnie oba pałacyki są własnością Gminy Klucze. Dzięki pozyskanym przez samorząd dofinansowaniom (m.in. z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na projekt „Adaptacja Dworku Dietla do nowych funkcji społecznych”) i zmierzającym już ku końcowi pracom

budowlanym i adaptacyjnym, staną się na powrót miejscami pełniącymi funkcje publiczne. W dawnej siedzibie gminy (w pałacyku wybudowanym jako drugi przez Ludwika Mauve) powstaje właśnie samorządowy żłobek oraz dom dziennej opieki i aktywizacji dla seniorów (poprowadzi go Spółdzielnia Socjalna „Opoka”). Natomiast ten najbardziej atrakcyjny architektonicznie pałacyk będzie miejscem aktywności w różnych sferach, m.in. w obszarze przedsiębiorczości i działalności organizacji pozarządowych, kultury i usług rehabilitacyjnych. Ponadto w ramach kompleksowych inwestycji Gmina Klucze stworzy w obrębie parku i jego zabudowy reprezentatywną i przyjazną przestrzeń dla mieszkańców, gości i turystów.

Jedną z części inwestycji będzie przygotowanie ekspozycji i stałej prezentacji multimedialnej nawiązującej do historii zabytkowego budynku i jego właścicieli – rodzin Dietlów i Mauve. Na przygotowanie scenariusza nowoczesnej wystawy (zawierającej multimedialne i interaktywne instalacje) Gmina Klucze podpisała umowę z krakowską firmą Swing Productions. Jej dyrektor artystyczny i jednocześnie projektant wystawy zapewnia, że zaproponuje powstanie takiej przestrzeni edukacyjnej, która stanie się swego rodzaju centrum wiedzy o Kluczach i otoczeniu, przede wszystkim o historii miejscowości. Wykorzystany zostanie do tego m.in. wspaniały zbiór zdjęć z rodzinnych albumów Dietlów, który został przekazany Gminie Klucze przez Heide Marie Dietel, prawnuczkę Ludwika Mauve. Na kolejnych stronach prezentujemy Czytelnikom mały fragment ze zbioru posiadanych przez Gminę zdjęć, ukazujący przykłady zabudowy dworskiej, jego mieszkańców i gości, a także krajobrazy Klucza i okolicy. Zdjęcia wzbogaciłyśmy fragmentami wspomnień, opublikowanych przez Agnieszkę Mikę, autorkę książki pt. „Rody Dietlów i Mauve w Kluczach w latach 1887 – 1945”. PozwólmY sobie na odbycie małej wycieczki w jakże ciekawą przeszłość naszej gminy.

Rafał Jaworski

1938 rok - dworek, w którym mieszkali Elfie i Borys Dietlowie (obecnie siedziba banku).

Budynki dworskie w Kluczach

Dobrze pamiętam czasy, kiedy w Kluczach mieszkali rodziny Mauve i Dietlów. Czasem wydaje mi się, jakby te wszystkie wydarzenia miały miejsce zupełnie niedawno. Ich dwór był w okresie międzywojennym ogrodzony. Gospodarze mieli piękną rezydencję – pałacyk. Na terenie parku dworskiego znajdował się staw, z którego mogli korzystać wszyscy mieszkańcy. Poili tam również konie. Park był piękny, pełen ptactwa i często można było zobaczyć tam bażanty i pawie.

Dawniej w naszej wiosce było znacznie mniej domostw, które można było łatwo policzyć, a ludzie dobrze się znali. W centralnej części stał dwór i jego budynki, a w sąsiedztwie znajdowały się domy mieszkańców Klucza. Część z nich pracowała we dworze, część w fabryce papieru, mieli też własne gospodarstwa.

Ze wspomnień Weroniki Tomsz opublikowanych w książce pt. „Rody Dietlów i Mauve w Kluczach w latach 1887 – 1945” autorstwa Agnieszki Miki (Klucze 2008).

Na schodach pałacyku Wery i Borysa Dietlów.

Borys Dietel senior z synową, Elfie Dietel

Życie towarzyskie w majątku Dietlów i Mauve

W majątku Dietlów mieszkała przez jakiś czas zaprzyjaźniona z rodziną Dodo Rode, która opiekowała się dziećmi i pomagała prowadzić dom.

Na wakacje Babu przyjeżdżała do Klucza. Przyjaźniła się z wdową po Ludwiku Mauve – Selmą. Ciekawe były zwyczajne spotkania Pani Mauve i Pani Generałowej: poprzedzone przez posłańca ze dworu, który w pełnej liberii przynosił do Babu zalakowaną kopertę z zaproszeniem i proponowanymi terminami. Babu potwierdzała przyjęcie zaproszenia i jego termin listem poprzez tegoż posłańca. W ustalonym czasie zajeżdżał powóz zaprzężony w kare konie ze stangretem, oczywiście w liberii, oraz osoba towarzysząca, która odbierała Babu. Po wizycie odwożona była z powrotem do domu. Korespondencja, w tym zaproszenia, prowadzona była w języku francuskim – tak wyglądała etykieta dworu ziemskiego Mauve i Dietlów oraz atmosfera zaproszeń Generałowej przez Selmę Mauve.

Z relacji Jerzego Krutikowa, wnuka Aleksandry Krutikow – nazywanej we wspomnieniach Babu – wdowy po generale armii carskiej (zamordowanym przez bolszewików w 1918 roku), która będąc na stałe mieszkanką kresów wschodnich, wakacje spędzała w Kluczach. Tutaj, w fabryce papieru, pracował ojciec Jerzego Krutikowa, Aleksander. Wspomnienia zostały opublikowane w książce pt. „Rody Dietlów i Mauve w Kluczach w latach 1887 – 1945” autorstwa Agnieszki Miki (Klucze 2008).

Rodzina Dietlów, lato 1939 r.

Kłucze międzywojenne w opisie Jana Hładyszewskiego, który w 1932 roku objął posadę kierownika tutejszej szkoły:

Położenie wsi jest piękne i malownicze. (...) Wzgórza pokryte w części lasami sosnowymi, gdzieśgdzie bukowymi i dębowymi. Z Olkusza do Klucza prowadzi dobrze utrzymana szosa, wysadzana kasztanami i klonami. Wieś zabudowana bardzo gęsto i rozmieszczona na małej stosunkowo przestrzeni. Ma bardzo dużo krętych i wąskich uliczek. Domy dawniejsze są przeważnie drewniane, niskie i kryte słomą,

nowsze zaś murowane z kamienia, cegły lub szlaki. Bywają też drewniane, lecz wszystkie wysokie, o dużych oknach, kryte dachówką lub papą. Wieś liczy 230 domów.

W oddaleniu około 1 km na zachód od wsi rozciąga się tzw. Pustynia Błędowska. Jest to duża przestrzeń na rzeką Przemszą, pokryta piaskiem, bez śladu jakiegokolwiek roślinności...

Fragment wspomnień opublikowanych w książce pt. „Rody Dietlów i Mauve w Kluczach w latach 1887 – 1945” autorstwa Agnieszki Miki (Kłucze 2008).

Będzie przebudowa drogi powiatowej w Ryczówku, Kwaśniowie Górnym i Rodakach

Przebudowa drogi powiatowej w miejscowościach Kwaśniów Górny, Ryczówek, Rodaki jest na zatwierdzonej przez Premiera Mateusza Morawieckiego liście zadań do dofinansowania ze środków Funduszu Dróg Samorządowych w ramach naboru wniosków na 2020 rok. Przebudowę będzie realizował Powiat Olkuski, który ogłosił przetarg na wykonanie tego zadania. Gmina Klucze zadeklarowała partycypację w kosztach udziału własnego samorządów w tym zadaniu.

Chodzi o przebudowę drogi powiatowej (nr 1100K) na odcinku od skrzyżowania z ulicą Długą w Kwaśniowie Górnym do skrzyżowania z ulicami Kamienną i Wiejską w Rodakach. W ramach planowanych prac powstanie nowa pełna konstrukcja jezdni na odcinku ok. 2 i pół km, a odcinek 2,1 km istniejącej jezdni zostanie wzmocniony i będzie miał odnowioną nawierzchnię. Zaplanowano ponadto: budowę ciągu dla pieszych, przebudowę

zjazdów do posesji w granicach pasa drogowego, budowę kanalizacji deszczowej, oczyszczenie i ponowne wyprofilowanie istniejących rowów oraz odtworzenie poboczy (w miejscach bez ciągów pieszych).

Środki z Funduszu Dróg Samorządowych na tę inwestycję wyniosą 6 057 768 zł, to jest 50 procent wartości zadania.

Łącznie w województwie małopolskim dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych wyniesie 202,5 mln złotych. Wsparcie uzyska 170 zadań, w tym 42 powiatowe i 128 zadań gminnych. Dzięki temu możliwa będzie budowa, przebudowa lub remont w sumie 214 kilometrów dróg w Małopolsce.

(R)

Na zdjęciu: odcinek drogi powiatowej w Kwaśniowie Górnym.
Fot. Marcin Kłysewicz, panpstryk.pl

Wsparcie na II etap zagospodarowania miejsca pamięci

Gmina Klucze otrzymała dofinansowanie w wysokości 140 tys. złotych na II etap projektu „Pole Bitwy pod Krzywopłotami”. Dofinansowanie zostało przyznane z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju”, którego celem jest wspieranie samorządów w zapewnianiu stabilnej opieki nad najważniejszymi miejscami pamięci, stanowiącymi materialne świadectwo wydarzeń kluczowych dla narodowej tożsamości.

W ramach pierwszego etapu prac nad projektem, na który Gmina otrzymała dofinansowanie w 2018 roku (również pochodzące ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego), na wzgórzu Św. Krzyż w Bydlinie zrekonstruowano okopy legionistów, które można zwiedzać korzystając z przygotowanych alejek – ścieżek pieszo-rowerowych. Wybudowano także altanę

turystyczną i postawiono tablice informacyjne, które w szczególny sposób opisują bitwę pod Krzywopłotami.

Tegoroczna dotacja pozwoli na dalsze prace na zrekonstruowanym terenie, planowane jest m.in. podświetlenie elementów fortyfikacji i ruin zamku na wzgórzu Św. Krzyż w Bydlinie.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Jak radzimy sobie w dobie koronawirusa?

Pandemia koronawirusa zmieniła na jakiś czas nasz model życia. Aby zmniejszyć ryzyko zakażeń, wprowadzono w Polsce wiele ograniczeń i obowiązków, związanych na przykład z przemieszczaniem się czy zasłanianiem twarzy w miejscach publicznych. Na czas epidemii zamknięto szkoły, a uczniowie i nauczyciele mu-

sieli przywyknąć do nowego sposobu uczestniczenia w lekcjach – w sposób zdalny. W tym niełatwym czasie, zarówno samorząd jak i lokalne organizacje, podmioty i przedsiębiorstwa niejednokrotnie angażują wspólne siły, aby lokalnie wspierać mieszkańców.

Maseczki ochronne w każdym sołectwie

Jednym z przykładów współpracy samorządu i przedsiębiorców była szybka i skuteczna akcja wyposażenia mieszkańców gminy w maseczki i stało się to, zanim jeszcze wszedł w życie obowiązek zasłanianie ust i nosa w miejscach publicznych. Nie tylko wyprzedziliśmy zalecenia zawarte w ministerialnym rozporządzeniu, ale rozdaliśmy maseczki swoim mieszkańcom jako pierwsi w powiecie olkuskim. W przeciągu dziewięciu dni, poczynając od 30 marca, maseczki ochronne wielokrotnego użytku dotarły do wszystkich sołectw gminy, a wyprodukowano ich 15 tysięcy, czyli w ilości zbliżonej do liczby mieszkańców gminy. Maseczki, zakupione przez Gminę Klucze, zostały uszyte w kluczewskiej firmie Eevi, producenta odzieży dziecięcej i niemowlęcej (dawniej „Ewa Klucze”). Z kolei filtry do maseczek przekazał Velvet Care Klucze, producent artykułów higienicznych. Maseczki dostarczali mieszkańcom strażacy Ochotniczych Straży Pożarnych z gminy Klucze, sołtysi i pracownicy Urzędu Gminy Klucze.

Przy okazji warto przypomnieć, że dopóki wprowadzony 16 kwietnia nakaz nie zostanie odwołany, każda osoba w miejscu publicznym ma obowiązek zasłaniania twarzy (ust i nosa) najlepiej za pomocą maseczki, ale może też użyć do tego celu chustki czy szalika. Obowiązek dotyczy wszystkich, którzy znajdują się na ulicach, w urzędach, sklepach czy miejscach świadczenia usług oraz zakładach pracy.

Takie bawełniane maseczki dla mieszkańców zostały uszyte w kluczewskiej firmie Eevi (fot. Eevi Klucze).

Do końca maja można zgłosić się o nieodpłatną pomoc – ciepły posiłek do domu

Kolejną akcją, jaką podjął samorząd wspólnie z innym podmiotem, jest nieodpłatne dostarczanie do domu ciepłego posiłku mieszkańcom gminy – osobom starszym (w wieku powyżej 60 lat) mieszkającym samotnie, osobom niepełnosprawnym lub przebywającym na kwarantannie w domu. Ta pomoc finansowana jest

z budżetu Gminy Klucze. Realizatorem zadania jest Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy ze Spółdzielnią Socjalną „Opoka”.

Pomoc jest przyznawana na wniosek, który jest do pobrania na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej www.ops.gmina-klucze.pl lub w siedzibie ośrodka pomocy. Osoby

zainteresowane taką formą pomocy mogą również skontaktować się z OPS telefonicznie, dzwoniąc na numer 32 642 84 67 lub 32 642 93 07. Po , a następnie z biurem Spółdzielni Socjalnej „Opoka”, dzwoniąc na numer 32 647 21 50, aby ustalić sposób realizacji wsparcia. Posiłki są dostarczane od poniedziałku do piątku bezpośrednio do miejsca zamieszkania osoby zgłaszającej. Zachowane są przy tym zasady bezpieczeństwa, tzn. posiłki są

zostawiane w umówionym miejscu (np. na posesji), co jest potwierdzane informacją telefoniczną lub przez sms, bez kontaktu osobistego.

Akcja rozpoczęła się 20 kwietnia i zakłada się, że będzie trwać do 31 maja br. Do końca kwietnia skorzystało z niej już 186 mieszkańców naszej gminy.

Oświata online – dodatkowe laptopy na potrzeby zdalnych lekcji

Zamknięcie placówek oświatowych w związku z koronawirusem sprawiło, że prowadzenie zajęć edukacyjnych odbywa się w sposób zdalny (zamknięcie szkół zaplanowano do 24 maja). Zamiast w szkolnych ławkach uczniowie zasiadają więc do lekcji przed ekranami komputerów w domach. Tym uczniom, którzy nie mieli dostępu do sprzętu lub łącza internetowego z pomocą przyszedł program „Zdalna Szkoła”, ogłoszony przez Ministerstwo Cyfryzacji i finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020. Z programu skorzysta również Gmina Klucze, która otrzymała już z ministerstwa podpisaną umowę i oczekuje na dofinansowanie w kwocie 70 tysięcy złotych. Według założeń programu „Zdalna Szkoła” ministerstwo pokrywa w 100 procentach zakup niezbędnego sprzętu do lekcji zdalnych. Jak informuje Jarosława Kraszewska, dyrektor Gminnego Zespołu Oświaty, za tę kwotę gmina zakupi 32 laptopy, które zostaną rozdysponowane do szkół w gminie, a te z kolei wypożyczą je na czas nauki zdalnej

najbardziej potrzebującym uczniom, tym, którzy nie mieli możliwości korzystania z komputerów w domu. Jak dodaje dyrektor Jarosława Kraszewska, niezależnie od pozyskanej dotacji, dla tych uczniów z gminy Klucze, którzy za pośrednictwem nauczycieli i dyrektorów szkół zgłosili potrzebę wypożyczenia komputerów do celów nauki zdalnej, już teraz zabezpieczono laptopy, pochodzące na przykład ze szkolnych pracowni.

To nie jedyne działania podjęte przez samorząd w sprawie ułatwienia realizacji zdalnego nauczania. Gmina wspólnie z Kopalnią Dolomitu Jarosławiec, należącą do koncernu Cemex Polska, doposaży dwie szkoły w odpowiednie oprogramowanie i sprzęt.

Jest to kolejna akcja Gminy Klucze prowadzona wspólnie z lokalnymi zakładami pracy w tym trudnym dla nas czasie. Po przekazaniu maseczek mieszkańcom i dostarczaniu ciepłego posiłku dla potrzebujących, teraz wspólnie z Cemex realizujemy zakup licencjonowanego oprogramowania i sprzętu, które zostaną przekazane

w formie darowizny do placówek położonych najbliżej kopalni, czyli do szkół podstawowych w Jarosławcu i w Kwaśniowie. Dziękuję tutaj dyrektorowi zakładu w Jarosławcu, Pawłowi Krawczykowi, za zaangażowanie i pomoc w realizacji tej inicjatywy – mówi Wójt Gminy Klucze Norbert Bień, który wyraża nadzieję, że już niedługo, bogatsi o nowe doświadczenia, wrócimy do normalnych lekcji, a przede wszystkim zajęć i gier sportowych na świeżym powietrzu.

Rafał Jaworski

Zdjęcie ilustracyjne/ freepik

W Kluczach działa Centrum wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin

Po zakończeniu przebudowy i modernizacji budynku po byłym Zespole Szkół w Kluczach działa tam Centrum Wsparcia i Terapii Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin. Ponadto część budynku zaadoptowano na tzw. mieszkania chronione, w ramach środków pozyskanych m.in. przez Gminę Klucze. Realizatorem projektu powstania centrum jest Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteluktualną Koło w Wolbromiu.

Budynek po byłym Zespole Szkół w Kluczach został w 2015 roku przekazany przez Gminę Klucze w użyczenie Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteluktualną Koło w Wolbromiu. Stowarzyszenie to jest realizatorem projektu uruchomienia centrum wsparcia w ramach dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

Całkowita wartość projektu wyniosła 6 568 159,00 zł, a dofinansowanie 4 656 896,15 zł. Centrum zapewni wielospecjalistyczną opiekę osobom niepełnosprawnym lub wykazującym dysfunkcje w rozwoju psychoruchowym i społecznym – informuje Marta Piwowar, kierownik Centrum Wsparcia i Terapii Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin w Kluczach.

Część budynku zaadoptowano na tzw. mieszkania chronione. To zadanie zostało współfinansowane ze środków pozyskanych przez Gminę Kluczę od Wojewody Małopolskiego (pochodzących z Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”) oraz ze środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji Województwa Małopolskiego, które pozyskało stowarzyszenie PSONI Koło w Wolbromiu – realizator zadania publicznego powstania mieszkań chronionych w Kluczach. Efektem tego jest utworzenie 4 mieszkań chronionych dla 12 osób niepełnosprawnych (z orzeczoną chorobą psychiczną, niepełnosprawnością intelektualną, całościowym zaburzeniem rozwojowym lub epilepsją oraz dla osób niewidomych). Całkowity koszt tego zadania wyniósł 490 770,00 zł, a dofinansowanie z budżetu Wojewody Małopolskiego wyniosło 343 412,00 zł.

Gmina Klucze na bieżąco współpracuje z PSONI Koło w Wolbromiu w zakresie oferty Centrum Wsparcia i Terapii Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin – w tym również dla mieszkańców Gminy Klucze.

(RJ)

W budynku znajdują się m.in. mieszkania chronione i sale do ćwiczeń rehabilitacyjnych (fot. Rafał Jaworski)

BO Małopolska: składanie zadań przeniesione na jesień

W związku z obowiązującym na terenie Polski stanem epidemii, Zarząd Województwa Małopolskiego zdecydował o zmianie harmonogramu 5. edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego. Propozycje zadań mieszkańcy będą mogli zgłaszać od 1 września do 15 października 2020 roku. Głosowanie zaplanowano na wiosnę 2021 roku.

Pierwotnie nabór zadań do tegorocznej edycji BO Małopolska miał się rozpocząć 1 kwietnia. Dbając jednak o zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców, Zarząd Województwa Małopolskiego zdecydował o przesunięciu tego etapu na jesień. Z powodu pandemii koronawirusa zdecydowano także o odwołaniu wszystkich spotkań informacyjnych dotyczących 5. edycji BO Małopolska. Pierwotnie pracownicy urzędu marszałkowskiego mieli spotkać się z mieszkańcami w 12 miastach w całym województwie.

Ważne terminy w 5. Edycji BO Małopolska

Jak wygląda harmonogram po zmianach? Poniżej podajemy najważniejsze terminy:

- Zgłaszanie zadań przez mieszkańców Województwa Małopolskiego – **od 1 września do 15 października 2020 r.**
- Udostępnienie wykazu zgłoszonych zadań – **do 30 października 2020 r.**
- Udostępnienie wstępnej listy zadań dopuszczonych do głosowania i listy zadań odrzuconych – **do 5 lutego 2021 r.**
- Składanie odwołań przez autorów zadań – **do 12 lutego 2021 r.**
- Rozpatrzenie odwołań autorów zadań przez Radę Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego – **do 31 marca 2021 r.**
- Udostępnienie ostatecznej listy zadań dopuszczonych do głosowania oraz listy zadań odrzuconych – **do 16 kwietnia 2021 r.**
- Rozpoczęcie akcji informacyjnej (promującej dane zadanie) przez autorów zadań – **od 16 kwietnia 2021 r.**
- Głosowanie mieszkańców Województwa Małopolskiego – **1 maja – 31 maja 2021 r.**
- Ogłoszenie wyników głosowania mieszkańców Województwa Małopolskiego – **do 15 września 2021 r.**

Jeśli masz pytania, skontaktuj się z pracownikami zajmującymi się budżetem obywatelskim za pośrednictwem skrzynki mejlowej:

bo@umwm.malopolska.pl, bo@umwm.malopolska.pl

lub messenger www.facebook.com/bo.malopolska

KRÓTKO

Odtworzenie nawierzchni ulic w Kluczach

Gmina Klucze podpisze umowę z wyłonionym w przetargu wykonawcą na odtworzenie nawierzchni siedmiu ulic w Kluczach: Pocztowej, Miodowej, Łącznej, Gołębiej, Krętej, Krótkiej i Szkolnej. Ma to związek z zakończoną przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olkuszu budową sieci sanitarnej i przebudową sieci wodociągowej. Prace zlecone przez Gminę będą prowadzone tam na odcinkach ulic, na których spółka PWiK nie dokonywała przebudowy w związku z siecią kanalizacyjną i wodociągową (miejsca naruszone wskutek prac kanalizacyjnych są odtwarzane przez inwestora – PWiK).

Modernizacja drogi

Gmina Klucze ogłosiła przetarg na modernizację drogi na odcinku Ośrodek Zdrowia - Komisariat Policji w Kluczach (otwarcie ofert planowane było na 7 maja br.). Prace obejmą przebudowę chodników i poszerzenie pasa jezdni na wysokości ośrodka zdrowia w Kluczach.

PSZOK czynny raz w tygodniu

Informujemy, że w związku z ograniczeniami związanymi ze stanem epidemii, Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Kluczach jest czynny jeden raz w tygodniu – w CZWARTKI od godz. 10.00 do godz. 17.00.

Rozbudowa Velvet Care – konsultacje społeczne

Do 22 maja można składać uwagi i wnioski w konsultacjach społecznych dotyczących oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pod nazwą „Rozbudowa Zakładu Produkcyjnego Velvet CARE Sp. z o.o. na działce nr ewid. 1794, 22/147, 22/146, 22/139 w Kluczach.” Szczegóły – na stronie internetowej Gminy Klucze: www.gmina-klucze.pl

Usługi urzędów pracy w ramach tarczy antykryzysowej

Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu zakończył kwietniowe nabory na wybrane formy w ramach tarczy antykryzysowej, dotyczące m.in. dofinansowania części wynagrodzeń pracowników oraz dofinansowania części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. W maju urząd ogłosi kolejny nabór. Warto śledzić informacje na stronie internetowej olkusz.praca.gov.pl/tarcza-antykryzysowa.

Jaką pomoc oferują pracodawcom urzędy pracy w ramach Tarczy Antykryzysowej związanej z pandemią COVID-19?

Do Wojewódzkiego Urzędu Pracy można składać wnioski o wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Natomiast w wykazie usług realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy znajdują się następujące formy pomocy:

- Niskooprocentowana pożyczka z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorców
- Dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców samozatrudnionych
- Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców
- Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla organizacji pozarządowych

Uwaga, kolejne nabory, które będzie ogłaszał Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu – już w maju!

Wsparcie dla gospodarstw rolnych

**MAŁA I DUŻA
MODERNIZACJA
WNIOSKI DO 29 MAJA**

**SPRAWDŹ ZMIANY ORAZ ROZWIĄZANIA
WPROWADZONE NA CZAS EPIDEMII**

UNOWOCZEŚNIAMY
rolnictwo i obszary wiejskie

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Do 29 maja Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przyjmuje wnioski: o wsparcie finansowe na restrukturyzację małych gospodarstw oraz o przyznanie pomocy na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych”.

Wsparcie można otrzymać na zakup maszyn i budynki inwentarskie w ramach inwestycji związanych z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu – obszar D.

Również do 29 maja ARiMR przyjmować będzie wnioski o wsparcie finansowe na restrukturyzację małych gospodarstw. O pomoc może ubiegać się rolnik posiadający gospodarstwo obejmujące co najmniej 1 ha użytków rolnych lub nieruchomości służącą do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej. Wielkość ekonomiczna takiego gospodarstwa musi być mniejsza niż 13 tys. euro.

Jakie wsparcie i dla kogo oraz jakie rozwiązania przyjęto na czas epidemii – czytaj na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa www.arimr.gov.pl

Rusza wsparcie dla przedsiębiorców w ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej

Zdjęcie ilustracyjne/ freepik

Małopolscy przedsiębiorcy, którzy ucierpieli na skutek pandemii, będą mogli ubiegać się o przyznanie bonu rekompensacyjnego w ramach Pakietu Przedsiębiorczości w obrębie Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej. A konkretnie będą mogli składać wnioski o bezzwrotną dotację na utrzymanie etatów w swoich firmach. 4 maja ruszył generator wniosków! W efekcie kwota wsparcia, na jaką może liczyć pracodawca to 9 tys. zł na każdy zadeklarowany do utrzymania etat w pełnym wymiarze czasu pracy. Realizatorem zadania, na które przeznaczono 198 mln zł z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020, jest Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości w Krakowie.

O wsparcie może starać się mikro, małe oraz średnie przedsiębiorstwo. W ramach wniosku może zostać dofinansowanych maksymalnie 49 etatów w pełnym wymiarze czasu pracy z wyłączeniem właściciela. Ubiegać się o nie może każda firma, która spełnia określone warunki:

- posiada siedzibę lub w przypadku osoby fizycznej prowadzi działalność gospodarczą na terenie województwa małopolskiego,
- boryka się z trudnościami finansowymi, które zaistniały wskutek epidemii COVID-19, tj. jej obroty w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do średnich miesięcznych obrotów w 2 półroczu 2019 r. spadły o co najmniej 50%,
- na dzień 31 grudnia 2019 r. prowadziła działalność gospodarczą oraz nie znajdowała się w trudnej sytuacji (np. stan upadłości lub likwidacji),
- na dzień 31 grudnia 2019 r. nie zalegała z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenie.

Kwota wsparcia, na jaką może liczyć przedsiębiorca, to 9 tys. zł na każdy zadeklarowany do utrzymania etat w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku

o przyznanie bonu rekompensacyjnego. Liczba bonów dla pojedynczego przedsiębiorstwa uzależniona jest od liczby zadeklarowanych do utrzymania miejsc pracy i wynosi od 1 do 49 – a co za tym idzie, wartość pomocy dla jednego przedsiębiorstwa może wynieść od 9 do nawet 441 tys. zł.

Wsparcie w ramach bonu rekompensacyjnego może zostać przeznaczone wyłącznie na zaspokojenie potrzeb w zakresie płynności i wsparcie małopolskich MŚP borykających się z trudnościami finansowymi, które zaistniały wskutek epidemii COVID-19 oraz tych, których sytuacja finansowa uległa pogorszeniu w związku z tą epidemią. Środki finansowe w ramach przyznanego grantu przeznaczone mogą być na pokrycie kosztów bieżącej działalności wnioskodawcy.

Termin składania wniosków

Generator wniosków jest dostępny od **4 maja 2020 roku**. Nabór wniosków o udzielenie grantu trwa **od 7 maja 2020 r.** od godziny 12.00 (dzień otwarcia naboru), **do 30 października 2020 r.** do godziny 15.00 (dzień zamknięcia naboru) lub do momentu gdy wartość grantów w złożonych wnioskach przekroczy 130% kwoty alokacji przeznaczonej na udzielenie grantów.

Miejsce i sposób składania wniosków

Wniosek o przyznanie bonu rekompensacyjnego **przyjmowany jest wyłącznie za pośrednictwem generatora wniosków** dostępnego na stronie internetowej www.tarcza.malopolska.pl.

Do złożenia wniosku nie jest wymagane posiadanie podpisu elektronicznego.

Wniosek złożony w innej formie np. wypełniony odręcznie lub w edytorze tekstu (np. MS WORD), wydrukowany lub zapisany na nośniku elektronicznym (np. płyta CD/ DVD, dysk przenośny) nie będzie rozpatrywany.

Szczegółowe informacje wraz z regulaminem dostępne są na stronie internetowej

<https://www.mcp.malopolska.pl/aktualnosci>

Biuro Prasowe UMWM

Jest co czytać, jest co oglądać

KULTURA ONLINE W DOBIE PANDEMII

– CZ. 2

Rafał Jaworski

Po weekendzie majowym wraca powoli działalność bibliotek, muzeów i instytucji kultury. Placówki te będą otwierane stopniowo, po uzgodnieniach ze stacjami sanitarno-epidemiologicznymi i decyzjach organów prowadzących. Zanim jednak Kultura będzie w pełni dostępna w realu, z przyjemnością rekomendujemy Państwu to, co wciąż jest dostępne w legalnych źródłach internetowych: koncerty, filmy, książki... Można nawet wziąć udział w spotkaniach autorskich online! Sprawiają niemal taką samą frajdę jak na żywo, ponieważ możemy zadawać autorom pytania i brać udział w dyskusji.

W taki właśnie sposób odbyły się premiery książek Wydawnictwa „Marginesy”. Pierwszą z rozmów, które zorganizowano na profilu facebook „Marginesów” była wideorozmowa poprowadzona z Big Book Cafe przez Martę Perkuć-Burzyńską, autorkę programów kulturalnych w TOK FM i TVP Kultura. Gościem premierowego spotkania była prof. **Izolda Kiec**, autorka biografii pt. „**Ginczanka. Nie upilnuje mnie nikt**”. Kim była Zuzanna Ginczanka? Utalentowaną poetką, która zachwyciła literacki krąg międzywojennej Polski nie tylko swoimi wierszami, ale także niezwykłą, oryginalną urodą. Jak mówiła podczas spotkania Izolda Kiec, każdy chciał się pokazać z uroczą Zuzanną Ginczanką u boku. Przyjaźnił się nią Tuwim, Gombrowicz... Jak zaznacza autorka biografii, motywem przewodnim opisywanej historii jest zdrada: zdrada rodziców, którzy rozwiedli się i wyjechali zostawiając Zuzannę pod opieką babki, zdrady sercowe niepokorzonych mężczyzn i wreszcie zdrada najtragiczniejsza w skutkach – „sąsiedzki” donos w czasie II wojny światowej, po którym mieszkająca w Krakowie Ginczanka, mająca żydowskie pochodzenie, została aresztowana i rozstrzelana w niemieckim obozie koncentracyjnym Płaszów.

Zuzannę Ginczankę często nazywano „Tuwimem w spódnicy” i jak zaznacza autorka biografii, było to określenie raczej nieprzychylnie dla poetki. Po wojnie twórczość Ginczanki była wymazywana z literackiego kanonu (jak się okazuje – skutecznie). Odkrywana na powrót dopiero w latach 90. ub. wieku, teraz powraca w kolejnych wydaniach swoich wierszy, a przede wszystkim w pracy biograficznej Izoldy Kiec, która dotarła do niepublikowanych wcześniej

relacji i dokumentów, w efekcie wieloletnich poszukiwań w archiwach.

Kolejną rozmowę z autorką książek wydawnictwa „Marginesy” przeprowadził zdalnie Marcin Wilk, dziennikarz, pisarz, autor blogu literackiego „Wyliczanka”.

Jego gościem (i gościem wszystkich obserwujących to spotkanie internautów) była **Zośka Papużanka**, uznawana za jedną z ciekawszych polskich pisarek, która po przerwie wraca z nową powieścią, zatytułowaną „**Przez**”. Głównymi motywami opisywanej historii są obsesja i zaburzenie osobowości, a najważniejszym bohaterem, tym razem bezosobowym, jest fotografia. *Mężczyzna wynajmuje mieszkanie, rozstawia sprzęt i zaczyna przez okno podglądać i fotografować mieszkańców sąsiedniego bloku. Nie wychodzi, zakupy robi przez internet, nie kontaktuje się z nikim. Kiedyś mieszkał naprzeciwko, a teraz aparatem poluje na żonę, którą porzucił kilka lat wcześniej – tak streszcza fabułę powieści jej wydawca, „Marginesy”. Czy są Państwo ciekawi dalszego ciągu?*

Zuzanna Ginczanka,
fot. udostępnione przez
Wydawnictwo Marginesy.

Uczta zmysłów, pełna szaleństwa, zaskoczeń i niezapomnianych pojedynków (Film Threat).
Fot. Materiały prasowe M2Films, polskiego dystrybutora filmu „Shadow”.

Pandemia to czas, kiedy nawet premiery filmowe przenoszą się do internetu – legalnych serwisów streamingowych i wypożyczalni (VOD). Tak stało się m.in. z polskimi filmami „Sala samobójców. Hejter” (nowy film Jana Komasy, reżysera głośnego „Bożego Ciała”) czy „W lesie dziś nie zaśnie nikt” (horror). Szerokiej premiery w kinach (film dostępny był tylko na pokazach festiwalowych) nie miało także dzieło chińskiego reżysera Zhanga Yimou, wielokrotnie nagradzanego twórcy takich tytułów jak „Hero”, „Dom latających sztyletów” czy „Wielki mur”. Jego nowy film zatytułowany „Shadow” zagościł więc premierowo w internecie (m.in. na platformie VOD). Tytułowym cieniem jest tu skrywana sekretnie tożsamość wojownika (nazywanego dowódcą), będącego w rzeczywistości kimś innym... *Uczta zmysłów, pełna szaleństwa, zaskoczeń i niezapomnianych pojedynków* – tak o niezwykle widowiskowym filmie Zhanga Yimou pisze magazyn Film Threat.

Ciekawie zapowiada się również dystrybuowany przez Netflix serial „The Eddy” z udziałem polskiej aktorki Joanny Kulig, którą podobnie jak w nominowanej do Oscara „Zimnej Wojnie”, również tutaj zobaczymy jako aktorkę śpiewającą. Akcja serialu toczy się w wielokulturowych dzielnicach współczesnego Paryża. Joanna Kulig gra w nim rolę nadużywającej alkoholu wokalistki jazzowej, z którą romansuje nowojorski pianista, współwłaściciel podupadającego klubu The Eddy. Mężczyzna będzie musiał stawić czoła przeciwnościom, kiedy odkrywa, że jego wspólnik może być zamieszany w ciemne interesy i kiedy w jego życiu zjawia się nastoletnia córka.

A skoro już o jazzie mowa, to do obejrzenia w internecie są także interesujące koncerty. Choć jazz nie dorównuje popularnością rozrywce masowej, to ufam, że poświęcenie mu kilku zdań w naszym niedużym miesięczniku ma sens, a przekonują mnie o tym przypadkowe spotkania z mieszkańcami naszej gminy podczas odbywających się w Polsce międzynarodowych festiwali jazzowych. Z przyjemnością przywitałem się z miłośnikami jazzu z Klucz na ubiegłorocznym Summer Jazz Festival w Krakowie, najpierw podczas występu Nigela Kennedy (w nietypowych jak na jazz aranżacjach, bo dotyczących mistrza gitary Jimiego Hendrixa), a po raz drugi w czasie „Niedzieli Nowoorleańskiej”, która tradycyjnie otwiera ten międzynarodowy festiwal jazzowy w stolicy Małopolski. Kolejne nieplanowane spotkanie z fanami jazzu z naszej gminy miało miejsce na Bielskiej Zadymce Jazzowej w katowickim Kinoteatrze Rialto, na koncercie dwóch młodych saksofonistek jazzowych: 19-letniej **Marty Wajdzik**, artystki debiutującej albumem „My Planet” oraz **Lakeci Benjamin** z USA, która ze swoim niebywałym temperamentem wspaniale oddała na naszych scenach klimat nowojorskich klubów jazzowych. Na kanale YouTube Radia Katowice wciąż możemy znaleźć filmowy zapis koncertu amerykańskiej saksofonistki. Z kolei Marta Wajdzik na swoim kanale (również w YouTube) zaprasza do wysłuchania utworów znajdujących się na „My Planet”. Muzyczna podróż gwarantowana – warto!

Więcej koncertów, w tym mistrza kontrabas, dżentelmena jazzu, zawsze eleganckiego Rona Cartera, który także gościł na wspomnianej już tegorocznej Bielskiej Zadymce Jazzowej, znajdziemy w dostępnej internetowo telewizji **arte** w cyklu **Arte Concert** (www.arte.tv/pl/arte-concert/). Znajdą tam coś dla siebie również miłośnicy ambitnego rocka czy popu. Do obejrzenia są m.in. występy takich artystów jak PJ Harvey, jednej z najbardziej charakterystycznych artystek alternatywnego rocka, znanej chociażby ze współpracy z Nickiem Cave'm czy amerykańskiej grupy „ambient popowej” Cigarettes After Sex.

Wśród zapisów koncertów w arte tv znajdą coś interesującego dla siebie miłośnicy ambitnego rocka czy popu, m.in. występ ekscentrycznej PJ Harvey (fot. materiały arte tv).

Marta Wajdzik zaprasza na... swoją planetę jazzu (fot. Roman Hryciów).

Młodzież szkolna z Klucza pamięta o swoim patronie (święto patrona szkoły, 2018r., fot. Rafał Jaworski)

Figura Jana Pawła II w Cieślinie (fot. Marcin Kłysewicz – panpstryk.pl)

Pomnik papieża przed sanktuarium w Jarosławcu (fot. Franciszek Rozmus)

15. rocznica śmierci Jana Pawła II

Wkwietniu minęła 15. rocznica śmierci papieża – Polaka, Jana Pawła II. Jego postać została przed laty upamiętniona w gminie Klucze, m.in. w formie pomników stojących przed kościołami. Mamy również szkołę imienia Jana Pawła II.

Pomniki Jana Pawła II znajdują się przed dwoma świątyniami. Postać papieża w tiarze i z pastorałem, osadzony na głazie

z napisem „Ty jesteś Piotr” (cytat z Pisma Świętego) znajduje się przed Sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych w Jarosławcu. Kolejny pomnik, w Cieślinie, został postawiony w dniu pogrzebu papieża, 8 kwietnia 2005 r. W tym samym roku dwie nasze szkoły – Szkoła Podstawowa w Kluczach oraz ówczesne Gimnazjum w Kluczach – otrzymały imię Jana Pawła II. Przed szkołą został także posadzony „Dąb Papieski”, który placówka otrzymała na jednym ze zlotów szkół imienia Jana Pawła II.

ZOSTAŃ ARTYSTĄ W SWOIM DOMU

Pracownicy Gminnego Ośrodka Kultury w Kluczach zostały na czas epidemii zamknięte (w maju rusza stopniowo proces przywracania pracy instytucji kultury), ale to nie oznacza, że nie możemy tworzyć prac plastycznych w zaciszu domowym. Ciekawe pomysły na wykorzystanie do tego celu dostępnych w domu materiałów przedstawiały na profilu facebookowym GOK Anna Płachecka-Śniadach i Justyna Gomułk-Błaszczuk, instruktorki pracowni artystycznych GOK, w ramach cyklu: ZOSTAŃ ARTYSTĄ W SWOIM DOMU!

Instruktorzy wyjaśniały i ilustrowały zdjęciami, krok po kroku, pomysły na wykonanie atrakcyjnych ozdób (które można powiesić na ścianie, w oknie albo wstawić do wazonu) czy też małych lalek teatralnych. Obie panie zaprosiły również do zabawy „fejsbukowiczów” obserwujących profil GOK, którzy dzielili się zdjęciami wykonanych samodzielnie prac.

(RJ)